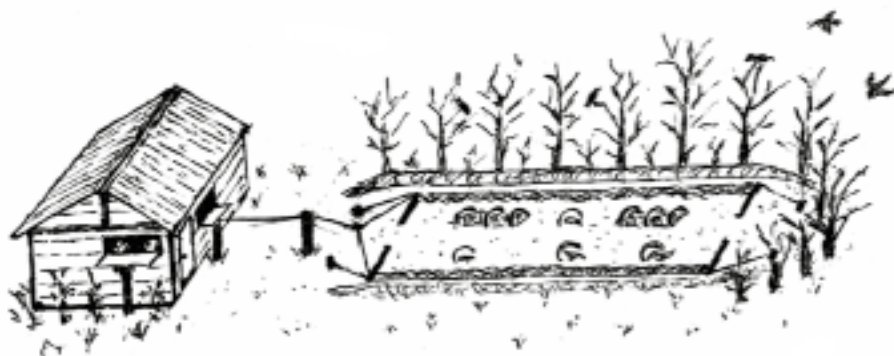

Vogelringstation AW duinen

Verslag 2013

In 2013 werd op 107 ochtenden en vijf avonden geprobeerd vogels te vangen en te ringen op het Vogelringstation AW duinen. Fred Koning en assistenten waren weer circa 30 dagen actief met het opsporen van nesten en het ringen van roofvogels en uilen in de hele Amsterdamse Waterleiding Duinen (AWD). Er werden ook zoveel mogelijk prooiresten en braakballen van deze roofvogels opgespoord en gedetermineerd. Het was het slechtste jaar ooit voor de Bosuil, er kon slechts 1 pul geringd worden. Ook voor Buizerd en Havik was het een zeer slecht jaar. In totaal ringde Fred: Bosuil 3 ad. plus 1 pul; Buizerd 1 ad. plus 8 pul; Havik 8 pul; Holenduif 1 ad.; Kraai 7 pul; Boompieper 1 ad.; Gekraagde Roodstaart 1 ad. plus 17 pul.

In totaal werden door de medewerkers van het Vogelringstation (VRS) AWD in **2013** circa **3657 uren** besteed aan het ringen van vogels en alles wat daarbij komt kijken, inclusief de educatie en verslaglegging (maar exclusief de ringactiviteiten buiten de AWD).

Het aantal nieuw geringde vogels in 2013 bedraagt **4977 exemplaren**. Bovendien werd ook nog **900 keer** een vogel met een ring gevangen. In totaal gingen in **2013 5877 vogels** door onze handen. Dat was weer meer dan vorig jaar. De oorzaak hiervan was de wat betere bezetting van ons ringstation.

De top 10 van nieuw geringde vogels

Kleine Karekiet	915	Graspieper	210
Zwartkop	878	Kramsvogel	152
Tjiftjaf	429	Fitis	147
Roodborst	237	Pimpelmees	137
Merel	228	Zanglijster	109

Vangsten van leuke soorten

De onderstreepte soorten, Regenwulp en Siberische Braamsluiper waren nieuw voor ons Vogelringstation.

Porseleinhoen	5	Zwarte Ruiter	1	Snor	4
Bonte Strandloper	20	IJsvogel	15	Waterrietzanger	1
Bokje	3	Draaihals	1	Struikrietzanger	1
Watersnip	63	Kleine Bonte Specht	1	Sib. Br. sluiper	1
Rosse Grutto	16	Beflijster	3	Baardman	42
Regenwulp	1	Kramsvogel	152	Gr. Barmsijs	11

Bezetting van ons Vogelringstation

Voor een goede bezetting van het Vogelringstation zijn wij afhankelijk van de zeven ringvergunninghouders. Gelukkig kwam aan het eind van het seizoen één actieve ringer, Wil Tamis, onze gelederen versterken, waardoor het aantal op acht ringers kwam. Helaas zijn twee ringers, Fred en Peter, een eigen vangplaats gaan exploiteren in het Zwanenwater, waardoor zij nog maar respectievelijk één en twee keer op het VRS aanwezig waren. Wel waren zij nog zeer actief, samen met Henkjan, met het ringen van roofvogels en uilen. Als zodanig blijven zij wel verbonden met ons VRS. Door respectievelijk werkzaamheden en ziekte kwamen nog twee ringers, Adriaan en Pieter, ieder slechts één keer op het VRS. Daardoor zijn wij nu vier actieve ringers kwijtgeraakt. Het VRS 'draaide' daardoor maar op vier ringers, die gezamenlijk 2090 uren voor hun rekening namen. Dat varieerde per persoon van 398 tot 838 uren. Wij blijven ons best doen nieuwe ringers op te leiden, maar helaas is de uitstroom groter dan de aanwas.

Terugmeldingen in 2013

In de AWD geringd

In 2013 ontvingen wij het verheugende aantal van 77 terugmeldingen van vogels die in de AWD geringd werden. Zou dit betekenen dat GRIEL nu eindelijk beter werkt? Er zijn nu opvallend veel meldingen uit 2009, 2010, 2011 en 2012, vooral uit België. Er kwamen 45 terugmeldingen uit het buitenland: dat waren er 27 uit België, 11 uit Frankrijk, 3 uit Spanje, 1 uit Portugal, 1 uit Denemarken, 1 uit Zweden en 1 uit Tsjechië. Het grootste deel van de meldingen kwam van collega-ringers.

In 2011 werden twaalf Kwartels geringd, nu pas kwam de melding uit Frankrijk bij ons binnen, terwijl deze Kwartel drie maanden na het ringen al geschoten werd in Frankrijk.

Een leuke melding van een **Gierzwaluw**, die door ons als pul geringd werd in Noordwijk aan Zee. Deze werd als volwassen Gierzwaluw gevangen in de Kennemerduinen. Een terugvangst van een Gierzwaluw, die precies een jaar oud is, zou niet mogen. Er wordt namelijk aangenomen dat Gierzwaluwen hun eerste jaar in Afrika doorbrengen. Er zijn dus uitzonderingen!

Drie Nachtegalen werden gecontroleerd in België en Frankrijk, alle tussen 15 en 29 dagen na het ringen.

De ring **BA 30231** werd op **15 september 2012** aangelegd bij een 1kj Kleine Karekiet met een vleugel van 66 mm. 9 maanden later werd deze vogel terug gevangen als **M >1kj Kleine Karekiet door een ringer in Tsjechië**. Extra leuk was, dat deze controlevangst in de broedtijd, op 16 juni 2013 plaats vond in centraal **Bohemian bij Zehun**. Deze locatie bevindt zich op circa 75 km ten oosten van **Praag**, langs de rivier Labe (Elbe), dus in een geschikt broedbiotoop.

Wij nemen meestal aan, dat als wij 1kj vogels vangen, dat dit broedvogels uit de omgeving zijn, of afkomstig uit Scandinavische landen ten noorden van ons ringstation. Het feit dat deze Kleine Karekiet als man 1kj werd terug gevangen in een gunstig broedbiotoop, maakt het aannemelijk dat deze Kleine Karekiet ook in deze omgeving is geboren. Toen deze 1kj Kleine Karekiet in de AWD werd gevangen, konden wij niet vermoeden dat deze uit Tsjechië kwam.

Dat is ook niet helemaal logisch, want als je vanuit Tsjechië naar NW Afrika wil om te overwinteren, dan is de route via de AWD niet de kortste weg. Maar om als Kleine Karekiet zo lang mogelijk via een geschikt biotoop te trekken, lijkt het verstandig om een eindje om te vliegen. Mogelijk heeft deze Kleine Karekiet de rivier Labe gevolgd tot deze vanzelf de Elbe werd. Dan zit je inmiddels in Duitsland en kan je vandaar koers zetten naar het Zuidwesten om je te laten vangen op 15 september in de AW duinen.

Een **Zanglijster**, die wij in 2007 ringden, werd **6 jaar later** dood gevonden in Drenthe.

Ook dit jaar waren er weer meerdere vogels die na het ringen eerst naar het noorden vlogen. Dat waren: **1 Sprinkhaanzanger, 2 Rietzangers en 2 Tuinfluiters**. Zij werden gecontroleerd kort na het ringen bij VRS Kennemerduinen en VRS Castricum.

Een controlevangst van een **V>1kj Rietzanger in België** liet zien dat zij ouder dan **3 jaar** was geworden. Een andere **Rietzanger** werd het jaar na het ringen op **21 mei op 1084 km** zuid van de AWD in Frankrijk gecontroleerd. Het lijkt er op of deze Rietzanger in Frankrijk een broedgebied had gevonden, omdat deze vogel in de broedtijd hier nog aanwezig was.

Van de **Kleine Karekiet** werden **28** ter ugmeldingen ontvangen, hierbij waren 20 meldingen uit het buitenland, zoals **15 uit België, 3 uit Frankrijk, 1 uit Zweden en 1 uit Tsjechië**. Deze laatste melding is niet alleedaags en wordt in een apart kader beschreven.

Eén van de Belgische meldingen betrof een exemplaar van **zes jaar oud**; de andere oude knar kwam uit Overijssel en was **5 jaar oud**. Er was ook een snelle vogel, die vloog in **1 dag 175 km** naar **Nodebais in België**. Uit **Zweden** kwam een melding uit Jonkoping op **876 km** ten noorden van de AWD. Hij werd daar gevangen op **14 juli** en zal daar dus ergens **broedvogel** zijn.

Van een **Grasmus** kwam een verre melding uit **Beja. For. Odemira in Portugal op 1938 km** van de AWD.

Een **Zwartkop** werd **4 jaar** na het ringen gecontroleerd in **Namen België**.

Dat is niet echt oud. Een andere Zwartkop werd gecontroleerd in **Horsens, Denemarken op 22 mei 2011**. Hij was toen 3 jaar oud en zal tot de **Deense broedvogels** behoren. Een verre **Zwartkop** liet zich controleren in **Andalusië, Spanje op 1847 km** van de AWD. Een **snelle Zwartkop** kwam twee dagen na het ringen in een net bij **Calais, Frankrijk**; deze vogel vloog **115 km/dag**.

Een **Tjiftjaf** werd op **12 februari** gecontroleerd in **Sevilla, Spanje** op een afstand van **1868 km** van de AWD. Het lijkt er op dat deze Tjiftjaf aldaar de winter heeft doorgebracht.

Groenlingen worden niet veel door ons geringd. Terugmeldingen zijn daardoor ook schaars. Deze **Groenling** werd op 29 januari gecontroleerd in **Monvaux, Frankrijk** en zal daar overwinterd hebben.

Een **Buizerd** die op **1 juni 2000 als pul** werd geringd, werd dood gevonden in Burgh-Haamstede, Zeeland; 91 km van de AWD. Deze vogel was toen **13 jaar** en behoort dan tot de oude knarren.

Elders geringd

In 2013 werden **49 vogels** gevangen of gevonden met een ring die niet door ons werd aangelegd. Hierbij waren **acht vogels met een buitenlandse ring**. Dat waren: **een Merel en een Nachtegaal uit Frankrijk, een Tuinfluiter uit Engeland, drie Zwartkoppen, een Tjiftjaf en een Baardman uit België**.

De meeste NVO ringen waren afkomstig van de ringstations langs de kust, zoals Castricum, Kennemerduinen en Meijndel. Tijdens sneeuw werden **15 Kramsvogels** gecontroleerd met ringen, die 1,5 uur tot 2 dagen daarvoor werden geringd. Leukere meldingen waren van **een Nachtegaal en een Tu-**

influiter, beide van **drie jaar oud**, en beide uit de Kennemerduinen. **Twee Zwartkoppen van 4 jaar** oud uit België en **een Rietgors van vier jaar uit Meijndel**.

De controle van een **Tuinfluiter** met ring **London X 903508**, die geringd werd op **13 aug 2009** in **Great Casteron, Engeland**, doet vermoeden dat deze vogel in Engeland heeft overwinterd.

■ *Hans Vader*

Vangstverloop 2013

Het weer: we kunnen wel stellen, dat we dit jaar met extremen te maken hebben gehad. Na drie opeenvolgende jaren hebben we te maken gehad met een winter zoals wij die kennen uit de oude boekjes van Anton Pieck. Hierdoor kwam er een enorme stroom vogels op gang, die hun heil ergens anders zochten.

Op 16 januari kregen we een voorproefje van een stroom **Veldleeuweriken** die naar het zuiden vlogen, maar op 23, 24 en 25 januari ging het helemaal los. Een ongekend aantal **Kramsvogels** verliet met een ring ons Vogelringstation. Het bleef daarna koud. Zelfs op 22 maart lag er nog sneeuw bij een ijzige noorden wind. Hierdoor kwam het voorjaar laat op gang.

De maanden juni en juli waren warm en veel te droog. Dit heeft ook effect gehad op de vangsten. Bij warm weer houden de vogels zich koest en valt er weinig te vangen en te ringen. Augustus en september waren mild te noemen. Er konden dagen van 100+ vogels genoteerd worden. September, oktober en november waren veel te nat. Zo nat

zelfs dat 2013 bij de vijf natste eeuwen van de afgelopen eeuw behoort. Dit lijkt allemaal heel dramatisch, maar er waren toch ook nog wel mooie dagen tussendoor. Op 2 december 2013 is de collectie mistnetten de opslag in gegaan en zat het echte vangwerk voor 2013 er wel een beetje op.

Om toch nog een beetje in te spelen op een eventuele exodus van vogels zijn de slagnetten en de hijsnetten operationeel gebleven.

Netopstelling

Hierover valt eigenlijk weinig nieuws van te melden. De proefopstelling bij geul 16 moest op last van de beheerder weggehaald worden vanwege de eerder gemaakte afspraken met betrekking tot toegankelijkheid.

De netopstelling achter het tweede hijsnet leverde slechts één keer een verdwaalde Watersnip op en het mobiele

hijsnet, dat geplaatst werd in het hoge wilgenbosje op de dijk naast geul 14 leverde ook niet veel op. Dit net heeft trouwens averij opgelopen tijdens één van de herfststormen. Hierdoor was het dan ook gelijk onbruikbaar.

De CES opstelling is onveranderd gebleven. Dat schrijft het protocol ook voor. Om de locatie niet verder te laten verruigen is ruim voor het broedseizoen de zaag het hout in gegaan. Dit bracht wat meer 'lucht' in het struweel. Deze werkzaamheden hebben geen effect gehad op de populatie broedvogels.

Het was landelijk gezien, mede ook wat wij als eindresultaat hadden, slecht gesteld met het CES-project. Wij konden slechts 170 vogels van een nieuwe ring voorzien. Dat is bijna de helft minder dan tien jaar geleden.

Het Eendeneiland is overgeleverd aan de elementen van de natuur en moet nog ontmanteld worden.

Opstelling van mistnet rond het vogelringstation in de AWD.

Gevangen **PIMPELMEES**. Foto's en illustratie uit Jaarverslag.

De slagnetten hebben hun dienst, ook in 2013, weer goed bewezen. Een behoorlijk aantal steltlopers, **Graspieters**, **Kramsvogels** en **Veldleeuweriken** waren te traag om aan de netten te kunnen ontsnappen.

Dat leverde medio januari al een behoorlijk aantal vogels op. De **Veldleeuweriken** hadden haast om uit de greep van Koning Winter te blijven. Nog geen week later kwam er landelijk gezien langs de gehele kuststrook een enorme stroom **Kramsvogels** op gang die hun heil in zuidelijke gebieden probeerde te zoeken. Ruim 140 vogels werden in twee dagen tijd van een ring voorzien in Siberische wintertoestanden.

De vangsten

Door het koude voorjaar kon er in vergelijking met voorgaande jaren pas op 1 april de eerste poging gedaan worden om de zomergasten van een ring te voorzien. Dat leverde slechts twee vogels op. De keren daarna was de

vogeltrek pas goed op gang gekomen.

Er zijn geen pogingen ondernomen om 's nachts **Kwartels** te vangen. De condities waren er niet goed voor; dat geldt ook voor het vangen van **Waterrallen**. Dit jaar kunnen we ook geen mezen of andere soort influx aan ons conto toeschrijven.

Uiteindelijk konden we het jaar afsluiten met een stijgende lijn wat betreft het totaal aantal geringde vogels. Zo'n 4977 vogels zijn onze handen gepasseerd in 75 soorten. In dit totaal zijn ook de CES, de vangsten van Fred Koning in de AWD en de Gierzwaluwpullen opgenomen.

Dit groeiende aantal is mede te danken aan een betere bezetting van het Vogelringstation. Tevens kon Wil Tamis als nieuwe vogelringer, aan het team worden toegevoegd.

■ *Marcel Schalkwijk*